

N:o 2.

Ank. till Riksd. Kansli den 28 Febr. 1879, kl. 2 e. m.

Betänkande, angående hvitbetssockertillverkningsafgiften.

Vid 1869 års riksmöte beslöt Riksdagen, i anledning af derom väckta förslag, att tillverkningen af hvitbetssocker inom landet skulle åläggas särskild beskattning i förhållande till införseltullen å utländskt råsocker, men att undantag från denna bestämmelse skulle medgifvas sålunda, att nämnda tillverkning finge skattefritt bedrivas till den 1 Juli 1873, att från och med den 1 Juli 1873 till den 1 Juli 1876 tillverkningen endast ålades en skatt, motsvarande en femtedel, från och med den 1 Juli 1876 till den 1 Juli 1879 två femtedelar, från och med den 1 Juli 1879 till den 1 Juli 1882 tre femtedelar samt från och med den 1 Juli 1882 till den 1 Juli 1885 fyra femtedelar, allt af den vid dessa tider gällande tullsats å utländskt råsocker af mörkare färg än N:o 18 af den i världshandeln gällande Holländska standard.

Detta Riksdagens beslut blef genom Kongl. kungörelsen den 15 Oktober 1869 angående beskattning af hvitbetssockertillverkningen inom riket till allmän efterrättelse kungjordt; hvarefter närmare bestämmelser angående ifrågavarande beskattning meddelades genom Kongl. förordningen den 30 Maj 1873.

Uti en vid innevarande riksmöte inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 105) har Herr *Lasse Jönsson* föreslagit, »att Riksdagen ville för sin del besluta, att den särskilda beskattning, som är pålagd hvitbetssockertillverkningen inom landet, med ty åtföljande kontroll, måtte från det tillverkningsår, som börjar 1879, till alla delar upphöra, och att dessa

fabriker, i likhet med andra näringsgrenar, endast må påläggas bevillning efter den nettoinkomst de kunna anses lemna;» och har motionären såsom skäl härför anført, att den pålagda beskattningen, enligt motionärens åsigt, haft den skadliga inverkan, att denna för vårt land nyttiga näring i det närmaste upphört, i följd hvaraf äfven förhoppningarne om den inkomst, staten af denna skattetitel skulle upphemta, slagit fel.

Vid besvarande af denna motion anser sig Utskottet till en början böra meddela uppgift angående de belopp, hvartill ifrågavarande afgift uppgått. Den utgjorde år 1873 (under hvilket år beskattningen tog sin början)

	51,420 kr. 60 öre,	motsvarande en tillverkning af 3,213,787 $\text{\textcircled{R}}$ råsocker			
1874	58,884 » 40 »	»	»	3,680,275 »	»
1875	30,598 » — »	»	»	1,912,375 »	»
1876	(då afgiften från och med den 1 Juli höjdes)				
	47,267 kr. 02 öre,	motsvarande en tillverkning af 1,890,314 »			
1877	54,778 » 80 »	»	»	1,711,837 »	»
1878	33,819 » 80 »	»	»	1,056,869 »	»

De skäl, äfven hemtade från andra lands erfarenhet, hvilka föranledde 1869 års Riksdag till påläggande af ifrågavarande beskattning, voro å ena sidan jordbrukets intresse, som fordrade att hvitbetskulturen och hvitbetssockertillverkningen inom vårt land betryggades emot ovissa och våldsamma beskattningsåtgärder, och å andra sidan statsverkets att tillgodoses i sin tillståndiga rätt att icke blifva försatt i mistning af en bland dess betydligare inkomstkällor; i hvilket senare hänseende ej heller borde lemnas ur sigte den sockerförbrukande allmänhetens skäliga anspråk, att hvad den i följd af stadgad tullavgift å utländskt råsocker måste för sin sockerförbrukning genom förhöjdt pris erlægga verkligen kommer statskassan till godo och icke endast eller hufvudsakligen blefve en premie till den inhemska hvitbetssockerindustrien.

Dessa skäl synas Utskottet ega full giltighet äfven i fråga om bibehållandet af den ålagda beskattningen. Skulle nemligen nu fullständig skattefrihet medgifvas, och i följd af det hvitbetssockerindustrien derigenom beviljade premium denna industri i någon betydligare mån utvecklas, så befundes det sannolikt snart nödigt att till förekommande af minskning i statsverkets inkomster åter belägga tillverkningen med skatt, med den af erfarenheten från andra land styrkta påföljd, att åtskilliga fabriker åter skulle komma att upphöra med sin verksamhet och de deruti nedlagda kapital till stor del gå förlorade. Kunde åter statsverket undvara en större eller mindre del utaf den på sockertullen beroende inkomsten,

så skulle sannolikt tillvaron af en betydlig och under tullskyddet utvecklad betindustri motverka en i öfrigt önskvärd nedsättning i nämnda tullsats.

Men om således, enligt Utskottets förmenande, det vore förenligt hvarken med statens eller industriens sanna fördel att återgå till fullkomlig skattefrihet, anser dock Utskottet, med fästadt afseende derå, att de flesta hvitbetssockerfabriker inom landet redan blifvit nedlagda — om ock detta förhållande mera varit föranledt af bristande urskilning eller felaktiga beräkningar vid fabrikernas anläggning än af skattebördan — skäl vara för handen att uppskjuta den ytterligare höjning i tillverkningsafgiften, som enligt 1869 års Riksdags beslut skulle inträda från och med den 1 Juli innevarande år. Genom ett sådant uppskof, på hvilket statsverket gör en jämförelsevis ringa förlust, kan vinnas ledning för bedömandet, huruvida industrien inom de orter, för hvilka den är naturlig, så utvecklas, att den kan bära en ytterligare skatteförhöjning, om hvilken Riksdagen först då torde böra definitivt besluta.

Af dessa skäl hemställer Utskottet,

1:o

att Riksdagen, med föranledande af Herr Lasse Jönssons ifrågavarande motion, måtte besluta att afgiften å tillverkningen af hvitbetssocker inom landet skall fortfarande och intill den 1 Juli 1882 utgöra två femtedelar af den för hvarje år bestämda tullsats å utländskt råsocker af mörkare färg än N:o 18 af den i världshandeln gällande Holländska standard.

Om denna hemställan af Riksdagen bifalles, föranledes deraf en ändring i § 1 af ofvan omförmälda Kongl. förordning den 30 Maj 1873, sådan denna § lyder i Kongl. kungörelsen den 2 Juni 1876.

Ifrågavarande § har nu följande lydelse:

»För all tillverkning af hvitbetssocker, som från och med den 1 nästkommande Juli inom riket sker, erlägges tillverkningsafgift i förhållande till det utbyte i råsocker, som de för tillverkningen använda hvitbetor enligt den i § 2 bestämda grund antagas hafva lemnat; och skall, i öfverensstämmelse med Vår nådiga kungörelse den 15 Oktober 1869, denna afgift till den 1 Juli 1879 utgöra två femtedelar af gällande tull-

sats för utländskt råsocker af mörkare färg än N:o 18 af den i verldshandeln antagna Holländska standard.»

Under åberopade förutsättning hemställer Utskottet,

2:o

att ifrågavarande 1 § måtte erhålla följande förändrade lydelse: »För all tillverkning af hvitbetssocker, som från och med den 1 nästkommande Juli inom riket sker, erlägges tillverkningsavgift i förhållande till det utbyte i råsocker, som de för tillverkningen använda hvitbetor enligt den i § 2 bestämda grund antagas hafva lemnat; och skall denna avgift till den 1 Juli 1882 utgöra två femtedelar af gällande tullsats för utländskt råsocker af mörkare färg än N:o 18 af den i verldshandeln antagna Holländska standard».

Stockholm den 28 Februari 1879.

På Utskottets vägnar:

A. H. FOCK.

Reservation:

af Herr *Reutersvärd* mot vissa delar af Utskottets motivering.

Herr *Bennich* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i behandlingen af detta betänkande.